

a b c van geloofsbezit, zullen we voor zulke „hoogmoedige” of dom-verlegen aesthetische „wijsheid” behaard blijven.

De levensduur van onze vrouwen.

Uit „De Nieuwe Eeuw”:

Leven de vrouwen van tegenwoordig korter of langer?

„Kort”, beweert professor Thomas Barlow, een der meest beroemde geneesheeren van Engeland.

Hij beweert, dat de vrouw in de laatste tijden van levensduur is verminderd. Het verschil zou ongeveer twee jaar zijn.

De oorzaak er van moet volgens hem, gezocht worden in de levenswijze der vrouw zelf. De moderne vrouw heeft geen gezond leven. Ze leeft te intens. Ze heeft geen rust en wordt steeds voortgestuwd. Daarbij is ze nog zoover gegaan te rooken en... alcohol te drinken.

De overdreven slanke lijn is ook een der oorzaken geweest van vele vrouwenziekten.

Volgens den geneesheer-professor, is het volmaakt fysiek en verstandelijk evenwicht maar mogelijk, wanneer de zenuwen beschermd zijn door een laagje vet.

Voor vijftig jaar, zegt de professor, speelden de vrouwen het golfspel niet, maar ze konden uren en uren ver gaan en trokken met hun man mede om Amerika te koloniseren.

Weer een „ware kerk” geboren!

Het Ned. Chr. Persbureau meldt:

Te Koffiefontein in Zuid-Afrika heeft een groot deel van de Ned. Geref. Kerk zich van deze afgescheiden en zich bij de Geref. Kerk gevoegd, omdat in de eerstgenoemde kerk afzonderlijke bekertjes bij het H. Avondmaal werden ingevoerd.

Men zal in de nieuwe kerk wel goed blijven preeken. En inzake de sacramenten meenen, nog beter dan de voormalige broeders, getrouwd te blijven aan de instelling van Christus.

Er is dus een nieuwe „ware kerk” geboren, indien men meent, dat wat deze heeft genoeg is om ware kerk te heeten.

Tenzij iemand meenen mocht, dat de thans tot invoering der bekertjes overgegangene kerk eo ipso had opgehouden, ware kerk te zijn. Maar daar denk ik dan anders over.

Trouwens, over dat andere denk ik ook anders.

Het Confucianisme, en nog wat.

De Nieuwe Eeuw (roomsch-katholiek) schrijft:

Er zijn nog conservatieve kringen in China, die het Confucianisme, dat door eigen tekstcritiek werd vervalscht en door de Westersche ideeënwereld werd ondermijnd, weer zouden willen laten opleven. Tot deze „begunstigers en vrienden” behooren niet alleen conservatieve kringen uit de wereld der geleerden en ambtenaren, maar — merkwaardig genoeg — ook kooplieden uit Zuid-China, dat overigens toch meer doortrokken is van het Boeddhistisch-taoistisch denken. Deze beweging acht het uitgesloten, dat de tegenwoordige morele vervalking, en in het algemeen de politieke en sociale chaos, zouden zijn gekomen, als men de oude Chineseesche cultuur en de 25 eeuwen-oude leer van Confucius niet van zich had afgeworpen. De aanhangers van deze — ik zou willen zeggen — eoceten tot opbloei van de Confuciaansche idealen, eischen, dat de interpretatie van de geschriften van den meester, die vroeger ieder ontwikkeld mensch van buiten kende, weer op alle scholen — lagere zoowel als hogere — wordt ingevoerd. Maar het zal vergeefsche moeite zijn. Het ontbindingsproces in het Confucianisme is reeds te ver gevorderd.

Wat de situatie hier volledig geteekend is, zou men kunnen betwijfelen.

Maar wat niet te betwijfelen valt, is dit: gelijk hier het Confucianisme door „tekst-critiek” (een onjuiste naam overigens) en door vermenging met het Westen in zijn bestaan getroffen is, zoo gaan velen „het christendom” prijs geven door hun kritiek en hun vermenging met het Oosten. Ik denk hier aan wat verleden week in het hoofdartikel even ter sprake kwam.

Voor ons een reden te meer, op onze hoede te zijn. Achter het Confucianisme staat niemand; maar het Christendom heeft den levenden Christus te erkennen en te eeren.

De God der Joden.

Da P. Prins besprak in „Geref. Theol. Tijdschrift” een werk van Alfred Rosenberg: „Der Mythos des 20 Jahrhunderts”, 1932. Doel daarvan is dit:

Velen meenen, dat de sterke golf van anti-semitisme, die momenteel over Duitschland rolt, een tijdelijk toevallig verschijnsel is, dat met de kernleer van het Nationaal-Socialisme niet in een wezenlijk-onlosmakelijk verband staat. Zoo willen het de Hitler-verrederders in Holland, om licht te bevroeden redenen, ook maar het liefst voorstellen.

Deze voorstelling is onzes inziens niet de werkelijkheid in strijd. We hopen het aan te toonen in hetgeen hieronder volgt. We willen namelijk met gegevens uit het bovengenoemde werk de vraag beantwoorden: Welke is de verhouding van de „nazi's” tot de natie?

Schrijver handelt dan over den afkeer, dien men heeft tegenover joden, en komt vervolgens tot den „God der Joden”:

Achter dezen innigen afkeer van het ras der joden, leeft de haat tegen de religie der joden. En nog een schrede verder teruggaande, ontmoeten wij de houding van hartgrondigen afkeer tegen den God der joden. Eigenlijk vereenzelvigd hij deze beide, het jodendom met den joodschen God. Jahwe is de schep-

ping van het jodendom, en omgekeerd is het jodendom, wat het is, juist omdat het Jahwe tot God heeft. „Jahwe ist das triebhafte Judentum, der Glaube an ihn die Kraft auch des kleinsten schacherjuden Polens”. (pag. 663).

Zeer nauw worden deze beide met elkander verenigd, jodengod en jodendom. Het valt niet uit te maken, wat van beiden het beste is, ze zijn beide even verachtelijk. „Das jüdische Schmarotzertum als eine zusammengeballte GröÙe leitet sich also her vom jüdischen Mythos der vom Gott Jahwe den Gerechten zugesagten Weltherrschaft.” (pag. 460).

Wij hebben in het eerste artikel gezien, dat de achtergrond van het Nationaal-Socialisme voor een zeer groot gedeelte beïnvloed is door het Vitalisme en Mysticisme (verg. G. T. T. pag. 306, 309, 311), die beide een hartgrondigen afkeer hebben van het Theïsme, en een sterke neiging tot het Pantheïsme. De gedachte, de idee van een persoonlijk God, is op zichzelf reeds voor deze richting onverdragelijk. Laat staan dan een persoonlijk God, zooals ons het Oude Testament hier openbaart. Een persoonlijk God, die de absolute is, en die dan ook volstrekte onderwerping eischt. „Der über allem thronende unnahbare furchtbare Gott, das ist der Jahwe des sog. Alten Testaments, den man mit Zittern lobt und in Furcht anbetet. Er schafft uns alle aus dem Nichts, er verrichtet, wenn es ihm passt, zauberische Wundertaten und bildet die Welt zu seiner Verherrlichung. Dieser syrisch-afrikanische Zauberglaube war aber trotz Feuer und Schwert dem Europäer nicht aufzuzwingen.” (pag. 253).

Gelukkig, zoo juicht de schrijver, is in Europa door medewerking van Eckehart, en de geheele richting van het Mysticisme, Jahwe in Europa principieel ontroond. (Verg. pag. 254 v.v.) Gelukkig, zegt R.

Want de verdere ongehinderde propaganda van deze Godsdeïe in Europa, zou ook niets minder beteekenen, dan de vernietiging van de edele Germaansche ziel. Het zou een moorddaanslag zijn op de schoone harmonie van gevoel en wil, die alleen bij het Noordsche ras tot uiting komt. (Verg. pag. 255.)

Kindelijk breekt het oogenblik aan, dat Europa wordt bevrijd van dezen woestijnadaemon: Jahwe. Eindelijk komt de tijd, waarin Wodan geen doode religievorm meer is. „Die Entdeckung und Verkündung der unvergänglichen Freiheit der Seele war jene rettende Tat, die uns bis auf heute gegen alle Erdrosselungsversuche geschützt hat..... Im deutschen Mystiker tritt zuerst und bewusst — wenn auch im Gewande seiner Zeit — der neue, der wiedergeborene germanische Mensch in Erscheinung.” (pag. 228.)

We hooren hier naar Eckehart verwijzen. Hij komt almeer op den voorgrond; vooral Rudolf Otto bracht hem naar voren. Japan, de Oostersche mystici, bestudeerden hem ook. En zoo werkt het eene op het andere in. Ook hier denk ik weer aan het hoofdartikel van de vorige week.

„Psalmen en lofzangen en geestelijke liederen”.

Wij zitten altijd wat verlegen met de „psalmen en lofzangen en geestelijke liederen”, die de Schrift ons beveelt te zingen, tenminste, als wij over een „vrij” kerklied zoo ongunstig denken gelijk door zeer velen nog altijd geschiedt. Da J. W. Gunst spreekt er over in „Leidsch Kerkblad”, en merkt op:

Na de Reformatie in de zestiende eeuw verschenen al spoedig geestelijke liederen. Het was volkspoëzie. Zij zijn bekend geworden onder den naam Schriftuurlijke Liedekens. In de Christelijke Encyclopaedie zegt hier Dr C. Tazelaar van Schriftuurlijke Liedekens: 16e eeuwse Protestantische volkspoëzie omvattende in rijm- en liedvorm gebrachte reeksen bijbelplaatsen en uitingen van geloof en godsvertrouwen te midden van vervolging en druk; bestemd voor de gemeenschapsoefening der geloovigen. Ze zijn weinig persoonlijk, maar eenvoudig en vroom. Tal van bekende, veelgeliefde bundels (Sacramentistisch Liedboek, Nieuw-Geestelijk Lied-Boeckken) zijn bewaard gebleven, van auteurs als Nicolaas Brestkens (1560), Soetken Gerrits (1592), Lenaart Klock (1593), e.d.

Even later:

Over de geboorte van het Christelijk lied en den psaltoon schreef vóór een 40-tal jaren Da J. P. Vischer, predikant bij de Geref. Kerk te Voorschoten, iets in zijn Opstellen uit de Godgeleerdheid, een geschrift vol rijke gedachten, waarvan alleen het eerste stuk is verschenen, dat ook weer kort na de verschijning is teruggenomen, door den uitgever J. H. Bos te Kampen, van hen, die het missen wilden. Ik behoorde tot hen, die liever het stuk betaalde, dan het teruggaf.

Eindelijk:

Zóó is het. Da Vischer zeide het goed: Het kinderlijke, Christelijke gezang en de psaltoon zijn bij uitnemendheid noodig.

De Schriftuurlijke Liedekens zijn in ons land opgesteld, toen men de Roomsche Kerk den rug had toegekeerd. Dr F. C. Wieder, die op het onderwerp Schriftuurlijke Liedekens is gepromoveerd tot Doctor in de Letteren, wijst er in zijn dissertatie in het Hoofdstuk De Kerk in de Liederen op, dat in dit opzicht de Reformatie in Nederland verschilde met die in Duitschland, dat in laatstgenoemd land de aanhangers der Reformatie vele liederen der oude (Roomsche) Kerk behielden, maar dat onder de Schriftuurlijke Liedekens geen enkel is, dat uit de oude (Roomsche) Kerk afkomstig is, zelfs niet in gewijzigden vorm, „alleen zijn er vijf liederen, die naar aanleiding van Katholieke liederen zijn gemaakt om ze er voor in de plaats te stellen”. Zoo is: Weest ghegroet Maria reyne veranderd in een lofzang op Jezus.

Men ziet alzoo, dat het zingen van Nieuw-Testamentische liederen geen verschijnsel is, dat in dezen onzen tijd zich eerst voordoet, maar reeds gevonden werd in de eerste frissche dagen van de Reformatie der

zestiende eeuw. Dit wil nu weer niet zeggen, dat alle Roomsche Katholieke liederen terzijde werden gesteld. Bijzonder toch is in gebruik gebleven: Christus is opgestanden (opgestaan). In sommige Protestantische Kerken zong men het nog in de 18de eeuw.

Dat men er eens over nadenke, als men nog bezwaard is. De vaderen!

K. S.

BOEKBESPREKING

Trouw aan Oranje, Nederland en Oranje

Eén in verleden, heden en toekomst, onder redactie van M. J. Leendertse, ingeleid door Jhr Mr F. Beelaerts van Blokland, geïllustreerd onder leiding van Mr N. Beets, uitgegeven bij gelegenheid van den vijfentwintigsten jaardag van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana, bij J. M. Meulenhoff, Uitgever, Amsterdam. (Ing. f 4.90, geb. f 6.75; luxe editie tot een beperkt aantal f 25.—)

Terwijl we nog verkeerden onder den diepen indruk van de rouwdagen over ons Vorstenhuis en ons land, zijn er al weer de eerste toebereidselen voor den nationalen feestdag van 30 April, als H. K. H. Prinses Juliana 25 jaar hoopt te worden. Van feestbetoon zal geen sprake zijn, maar binnen de grenzen van de geboden pietet mag toch wel met groote dankbaarheid dit feit worden gedacht. Mede tot dat doel zal worden uitgegeven „Een Historisch Nationaal Prachtwerk”, zooals het op de prospectus heet, „een volksboek voor geheel Nederland”, onder den titel „Trouw aan Oranje”, bevattend 30 bijdragen en vele illustraties.

Een proefaflevering, die we ontvingen, geeft een indruk van het geheele werk. De artikelen zullen zijn deels korte monographiën over de Oranjevorsten en -vorstinnen, deels bijdragen over den band tusschen Oranje en Groot-Nederland, terwijl uiteraard van meer dan een stuk de Prinses het onderwerp is.

Ten einde van deze bijdragen en hun ontwerpers belangstellenden op de hoogte te doen zijn, geven we hier de volledige inhoudsopgave.

1. „Inleiding” van ZExc. Jhr Mr F. Beelaerts van Blokland, Vice-President van den Raad van State.
2. „Trouw aan Oranje” door M. J. Leendertse.
3. „Juliana van Stolberg” door Da A. G. H. van Hoogenhuyze.
4. „Vader Willem” door Mr J. Rambonnet, Burgemeester te Velzen.
5. „Charlotte de Bourbon” door Da R. Dijkstra te Amsterdam.
6. „Louise de Coligny” door Da W. W. Meynen te Dordrecht.
7. „Prins Maurits” door Dr S. P. Haak te Arnhem.
8. „Frederik Hendrik” door Luitenant-Generaal W. E. van Dam van Iselt.
9. „Stadhouder Willem II” door Kol. C. C. de Gelder, Direct. Krijgsarchief.
10. „De Koning-Stadhouder” door Dr N. Japikse, Dir. Koninkl. Huisarchief.
11. „De laatste Stadhouders” door Dr G. Kalsbeek te Zetten.
12. „Koning Willem I” door Dr L. W. G. Scholten te Utrecht.
13. „Koning Willem II” door Pater Kleintjes S. J., Den Haag.
14. „Koning Willem III” door Dr H. E. Enthoven, privaatsdocent Universiteit Leiden en Amsterdam.
15. „Koningin Emma” door Professor Dr H. Brugmans.
16. „Hare Majesteit onze Koningin” door Baron Mr A. van Wijnbergen, oud-lid Tweede Kamer der Staten-Generaal.
17. „Z.K.H. Prins Hendrik” door Dr P. H. Ritter Jr.
18. „Onze Prinses” door Prof. Dr J. H. Gunning, Oudleermeester der Prinses.
19. „Aan onze Prinses” door den Dichter Jan Prins te Scheveningen.
20. „Toen onze Prinses geboren werd” door Dr Felix Rutten.
21. „De dood van Jan van Glymes” door Anton van Duinkerken.
22. „Oranje en Zeeland” door Prof. Ir C. L. v. d. Bilt, oud-lid Tweede Kamer der Staten-Generaal.
23. „De betekenis van 9 September 1933” door Prof. Dr Jhr B. C. de Savornin Lohman, lid Eerste Kamer der Staten-Generaal.
24. „Oranje en het Volk” door Dr K. Huizenga, Directeur Chr. Kweekschool te Middelburg.
25. „De Macht der Oranjeliefde” door Prof. Dr J. A. van Hamel.
26. „Oranje en Afrika” door ZExc. Dr H. D. van Broekhuizen, Gezant van Zuid-Afrika, Den Haag.
27. „Oranje en het Volk” door Dr H. Hans, Voorzitter van den Nederlandschen Journalistenkring.
28. „Oranje en Indië” door ZExc. Mr D. Fock, Minister van Staat, lid Eerste Kamer.
29. „Oranje en Vlaanderen” door Prof. Dr W. de Vreese, oud-hoogleraar te Gent.
30. „Oranje Boven!” door Dr I. H. J. Vos, lid der Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Van tijd tot tijd reserveeren we eenige ruimte in ons blad, om aankondiging te doen van ter bespreking ingezonden periodieken.

Thans ligt weer voor ons de oogst van de eerste maanden van dit jaar, een omvangrijke voorraad, waarvan we uiteraard niet ieder stuk afzonderlijk kunnen bespreken. Met een overzicht moeten we volstaan.

De meeste aanwezigen zijn bekende klanten.

Allereerst De Christelijke Illustratie „De Spiegel” (Uitg. Zomer en Keuning, Wageningen), die behalve op actuele illustratie en foto-reportage vooral zich toelgt op goede belletristische bijdragen. Het is een heele rij van oudere en jongere auteurs, die op dit gebied meewerken: M. Veren, Phé Wijnboek,